

Нестерович Вікторія Анатоліївна

студентка;

Чайка-Петегирич Лілія Богданівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри

зовнішньоекономічної діяльності,

Херсонський національний технічний університет

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-296-1-3>

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Важливим фактором інноваційного економічного зростання є венчурне інвестування. Венчурні інвестиції – це вкладення з високою часткою ризику, які інвестор робить у зростаючі або нові проєкти та компанії (потенційно перспективні фірми, які мають недостатньо коштів для самостійного втілення «незвичайних проєктів»). Йдеться про інвестиції розміром від декількох десятків до декількох сотень тисяч доларів та перспективою розвитку діяльності (ноу-хау, стартапи, нові технології) [1].

Серед основних позитивних ефектів венчурного інвестування виділяють наступні:

- забезпечує структурне оновлення економічної системи, підтримує галузі, що найбільш динамічно розвиваються;
- стимулює розвиток малого та середнього бізнесу;
- активізує просування на шляху до інноваційної економіки;
- пришвидшує комерціалізацію наукових розробок та впровадження, поширення інновацій в економіці;
- сприяє підвищенню кваліфікації кадрів, створенню нових робочих місць, розвитку соціальної сфери, поліпшення якості життя тощо [2].

Інвестори не обмежуються лише наданням капіталу, а «водночас інвестують свій досвід в бізнесі та ділові зв'язки, що сприяють розширенню діяльності компанії, появі нових контактів, партнерів та ринків збуту» [3, с. 212].

Війна в Україні порушила діяльність усіх галузей економіки, зокрема вплинула і на розвиток інноваційного підприємництва, на діяльність венчурних фондів, на позицію міжнародних та вітчизняних інвесторів.

Метою будь-якого венчурного інвестора є підняття капіталізації бізнесу і, відповідно, своєї частки вкладеного капіталу [1]. В процесі прийняття рішення про венчурне інвестування нових проєктів не менш вирішальними аніж фактори очікуваного прибутку є фактори ризику. Інвестиційними ризиками в умовах війни є високий ступінь невизначеності, відсутність безпекових гарантій, ймовірність мобілізації персоналу тощо. Відповідно багато інвесторів зробили паузу і є досить обережними у співпраці з українськими розробниками.

Однак український венчурний ринок адаптується до нових реалій та продовжує працювати. Серед доволі активних інвесторів з українськими керівними партнерами варто згадати SMRK VC Fund, TA Ventures, відновлює діяльність Digital Future, GEEK Ventures, SID Venture Partners Fund, Flyer One Ventures, Нурга, створені нові фонди Angel One, hi5 Ventures та інші [4].

Говорячи про трансформаційні процеси венчурного бізнесу, розглянемо як в умовах війни працює провідний український венчурний фонд TA Ventures, який інвестує в технологічні стартапи Європи та Північної Америки, що формують індустрію майбутнього. Фонд і в складні часи продовжує інвестувати в західні компанії та українські стартапи. Економічна невизначеність негативно вплинула на розмір закриття другого великого фонду. Через війну вдалося зібрати лише 35 млн. дол. замість очікуваних 50 млн. дол. [5]. Зараз TA Ventures змінив стратегію, виходячи з того, що «сучасні нові фонди, якщо орієнтуються на ранні стадії, мають бути маленькими та мобільними. Тому у жовтні 2022 року почали залучення до наступного фонду, ціль – 20 млн дол» [6]. Головним критерієм відбору ініціатив є їхній вплив на відновлення країни. В пріоритеті «мілітарі-тех, кібер-тех, диджитал сектори, яким сьогодні потрібно приділяти увагу в розвитку майбутнього України. Це і логістика, і доставка, і дрони, і безпілотники, і автономне вирощування протеїнів, вертикальні ферми» [6].

У 2018 р. під патронатом фонду TA Ventures засновано мережу клубів приватних інвесторів (ICLUB Global), які мають змогу інвестувати в стартапи разом із TA Ventures. В структурі клубу найчисельнішим був український осередок, однак в умовах війни третина вітчизняних бізнес-ангелів призупинила діяльність. Тому команда TA Ventures намагається залучати закордонних інвесторів. З цією метою ICLUB Global запустили онлайн-платформу, трансформували процедуру реєстрації та знизивши мінімальну суму інвестицій в один стартап до 10 тис. дол. TA Ventures інформують інвесторів ICLUB Global про всі перспективні компанії та стартапи. Такі рішення сприяють просуванню на шляху до розвитку інноваційної економіки.

Безумовно після початку повномасштабної війни інвестиційна привабливість України знизилась. Однак діяльність TA Ventures та інших інвестиційних фондів є прикладом ефективної трансформації бізнесу відповідно до умов сьогодення.

Список використаної літератури:

1. Матіяш П. Як залучати інвестиції в Україні навіть під час війни: основні способи. 07 листопада 2022. URL: <https://delo.ua/business/yak-zalucati-investiciyi-v-ukrayini-navit-pid-cas-viini-osnovni-sposobi-406472> (дата звернення: 31.03.2023).

2. Чередник А. Функції венчурного капіталу та його вплив на розвиток інноваційної економіки. Матеріали V наук.-практ. конф. «Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки»: тези доповідей, (Житомир, 2–3 листопада 2017 р.). Житомир, 2017. С. 323–327. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/323.pdf> (дата звернення: 29.03.2023).

3. Шипуліна Ю. Сучасні особливості розвитку венчурного інвестування на промислових підприємствах. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 5. С. 210–214 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrch_2015_5_36 (дата звернення: 29.03.2023).

5. Шкіль Л. Фінансування українських стартапів під час війни: де шукати інвестиції. 16 листопада 2022. URL: <https://ain.ua/2022/11/16/finansuvannya-ukrayinskyh-startapiv-pid-chas-vijny/> (дата звернення: 31.03.2023).

6. Дудко В. Український венчурний бум скінчився, навколо війна. Як планує виживати найбільший фонд – TA Ventures Вікторії Тігіпко. *Forbes Ukraine*. 9 червня 2022 р. URL: <https://forbes.ua/inside/zberigati-groshi-v-startapakh-ta-ventures-postrazhdav-vid-oberezhnosti-investoriv-ale-viktoriya-tigipko-planue-ekspansiyu-chomu-08062022-6479> (дата звернення: 25.03.2023).

7. Дудко В. «Дежавю із 2014-го». Засновниця TA Ventures Вікторія Тігіпко про те, чому українські стартапи не отримують інвестицій під час війни. Інтерв'ю. Forbes Ukraine. 25 жовтня 2022 р. URL: <https://forbes.ua/innovations/dezhavyu-iz-2014-go-zasnovnitsya-ta-ventures-viktoriya-tigipko-pro-te-chomu-ukrainski-startapi-ne-otrimuyut-investitsiy-pid-chas-viyeni-intervyu-25102022-9275> (дата звернення: 25.03.2023).